

Museum Amsterdam Noord Jaarverslag 2015

Het jaar in het algemeen.

In 2015 heeft een bestuurswisseling plaatsgevonden.

De voorzitter Laura Roscam Abbing heeft haar taken aan Frida Badoux-Kroese tijdelijk overgedragen en vanaf 1 februari 2016 is zij teruggetreden als voorzitter om zich te wijden aan haar proefschrift. We hebben op die datum afscheid van haar genomen.

Frida Badoux is op dit moment hoofd tentoonstellingen, voorzitter en interim penningmeester. Wij zijn naarstig op zoek naar een penningmeester. Er is weliswaar een boekhouder en een accountant, maar de functie van penningmeester is nog niet vervuld.

Voor de algemene exploitatie ontvangt het museum een exploitatiesubsidie van de gemeente. Voor 2015 is voor de exploitatie een jaarrekening opgesteld. Voor de tentoonstellingen wordt per tentoonstelling een subsidie gevraagd aan het stadsdeel en aan diverse fondsen op basis van de begroting van die tentoonstelling.

Activiteiten in 2015

In 2015 had het museum een maandelijks overleg met een dertigtal culturele instellingen in Noord (De Cultuurtafel) en werkte samen met enkele kunstenaars uit Noord, die deel uitmaakten van de tentoonstellingen. Dit gebeurde ook tijdens de Open Atelier Route in oktober 2015. Ook een samenwerking met het Historisch Centrum in Noord krijgt steeds meer vorm.

De ruimten van het museum werden verscheidene keren gehuurd voor recepties en andere bijeenkomsten.

Met genoegen werden groepen ontvangen die in het kader van het Nederlandschap en kennis van hun woongebied een bezoek brachten aan het museum. Dat laatste gold ook voor enkele schoolklassen.

In het kader van de verschillende tentoonstellingen zijn fiets- en wandeltochten georganiseerd.

Jaarlijks maakt Museum Amsterdam Noord gemiddeld 3 tot 4 tentoonstellingen, die hierna verder worden toegelicht: Over de brug, Proef Noord, Wonen in Noord.

Naast de tentoonstellingen zijn er door het museum ook andere activiteiten georganiseerd, waarvan hieronder verslag wordt gedaan.

Bij iedere tentoonstelling worden gemiddeld 2 tot 3 kunstenaars uit Noord uitgenodigd om werk te laten zien die enigszins betrekking hebben op de dan getoonde tentoonstelling.

In de bovenruimte van het museum is dit jaar **TENTOONSTELLING GEMIST** gestart, wat inhoudt dat iedere tentoonstelling na afloop een kleinere versie krijgt op de bovenverdieping, waardoor de bezoekers alsnog niets hoeven te missen en wij als museum nog meer te bieden hebben.

Ook is op deze verdieping een klein bioscoopje waar de bezoekers in alle rust een doorlopende film over Noord kunnen bekijken.

TENTOONSTELLINGEN

Tentoonstelling OVER DE BRUG januari 2015 tot 25 mei 2015

Tijdens deze tentoonstelling “Bruggen over het IJ” bleek dat het museum een platform voor discussie kon zijn, met het onderwerp werd een snaar bij velen geraakt en de meningen bleken zeer verdeeld. Er was veel aandacht voor vanuit diverse media en de tentoonstelling trok veel nieuwe bezoekers: in totaal ruim 800 mensen.

De door Bas Kok samengestelde expositie biedt een helder overzicht van brugplannen die in de negentiende, twintigste en huidige eeuw passeerden. Vele toparchitecten en aannemers maakten grootse plannen, maar kregen nul op het rekest. Drie actuele plannen staan maquettes opgesteld. Grote primeur is het ontwerp van het Amsterdamse architectencollectief XOOMlab. Eind januari hebben zij – in samenwerking met Witteveen + Bos - de laatste hand gelegd aan een spectaculair ontwerp voor een ‘westelijke’ IJbrug van het Stenen Hoofd naar de Grasweg. Hun ‘Nieuwe Magere Brug’ zal de grootste ophaalbrug van de wereld worden. Letterlijk en figuurlijk slaat deze de brug tussen het nieuwe Noord van de NDSM-Buiksloterham en de op vijf minuten afstand gelegen grachtengordel.

Ook is er het ontwerp van Jolijn Valk, een ingenieuze draaibrug van Java-eiland naar Noord. Verder komen de makers van de Luchtunnel speciaal voor deze tentoonstelling met een nieuwe maquette van hun plan – de FLIJover.

Maar de expositie is meer dan alleen een historisch overzicht. Er is veel aandacht voor beeld in deze door Kim de Regt vormgegeven tentoonstelling. Bovendien verbeeldt nieuw werk van de Noordse kunstenares Sigrid van Essel het thema op artistieke wijze. Haar enorme panorama ‘Vogelvlucht Amsterdam Noord’ is een must-see.

‘Historisch verbod’ op brug over het IJ doorbroken?

Na afloop van deze tentoonstelling zal de bezoeker eindelijk antwoord hebben op de vraag waarom Amsterdam een van de weinige steden in de wereld is die geen brug heeft gebouwd over haar stadsrivier. Dit heeft alles te maken met een door de eeuwen stilzwijgend opgebouwd ‘historisch verbod’. Elke fase van de geschiedenis van Noord lijkt een nieuwe blokkade toe te voegen. Maar voor hoe lang nog?

Evenementen:

Poëzieavond waar een zestal dichters gedichten voorlezen die betrekking hebben op het IJ en de brug.

Lezingen van diverse kenners over de historie van een brug over het IJ.

Filmavond met als thema: De BRUG.

Tentoonstelling Proef Noord. 30 mei tot 13 september 2015

Voedselproductie in Amsterdam Noord in heden en verleden.

Aanleiding

De aanleiding voor het maken van deze tentoonstelling is enerzijds de persoonlijke belangstelling vanwege onze familiegeschiedenissen: het boerderij leven van de grootouders en de verbondenheid met Amsterdam Noord.

Anderzijds is er de laatste jaren een toenemende belangstelling voor lokale voedselproductie, een opkomende trend. Er zijn bijzondere projecten en bedrijven gestart op het gebied van de productie van voedsel in Amsterdam-Noord.

Eten speelt een belangrijke rol in dagelijks leven. mogelijkwijs mede door de crisis (men wil zelfvoorzienend zijn) en door misstanden in de voedselindustrie (vers lokaal voedsel)

Enkele voorbeelden:

- De chocolademakers, een kleinschalige chocoladefabriek die laatst de Dam prijs hebben gewonnen voor de meest duurzame Amsterdams mkb'er omdat ze alle schakels in de productie zelf in de hand hebben 'van cacaoer tot reep'.
- De Voedseltuin op het IJ-Plein, waar buurtbewoners van het IJ-Plein en de Vogelbuurt, samen werken met klanten van de Voedselbank en Resto Van Harte om voedsel te produceren.
- Het Stadslandbouwproject, op voormalig sportcomplex de Melkweg, dat duurzaam voedsel dichtbij de bevolking gaat brengen. Met plannen voor moestuinen, pluktuinen en verschillende educatieve projecten.

Inhoud tentoonstelling

Met deze tentoonstelling willen we de productie van voedsel in Amsterdam Noord tonen van nu naar vroeger en toekomst. Door het landelijke karakter van Amsterdam Noord is de productie en bewerking van voedsel hier al van oudsher belangrijk geweest. Het landelijke maakte enerzijds landbouw en vooral veeteelt mogelijk en anderzijds was hier ruimte voor industrie. Wij verdelen hierdoor de voedselproductie in Noord onder in het agrarische enerzijds en ambachtelijk industrie anderzijds. Hierbinnen onderscheiden we het agrarische voor professioneel gebruik en voor privégebruik. Beide vormen hiervan worden in Noord al eeuwen beoefend.

Voedselproductie in Noord van nu naar vroegere tijden vormt de rode draad van de tentoonstelling. Dit thema wordt toegelicht door middel van voorbeelden waarin verschillende vormen van productie zoals die nu worden beoefend (agrarische of ambachtelijke industrie) met de vroegere situatie worden vergeleken.

We gaan onderzoek doen naar de volgende thema's:

- Onderzoek naar ambachtelijke productie toen en nu: onderzoek welke ambachtelijke voedselproducties er zoal in Amsterdam Noord waren en welke er momenteel (nog) bestaan
- Onderzoek naar landbouw, veeteelt en visserij: ontwikkeling van het boerenbedrijf in landelijk Noord
- Onderzoek naar privé gebruik: de diverse vormen van verbouwen van groenten en fruit voor privé gebruik: moestuin, volkstuin, schooltuin en voedseltuin in Amsterdam Noord.
- Worden er andere groentes gekweekt door de "nieuwe Nederlanders"
- Onderzoek naar de noodzaak van zelf voedsel produceren: Na WO I stimuleerde de overheid de tuinsteden en volkstuinen, en de huidige financiële crisis
- Onderzoek voedsel in oorlogstijd, de Hongerwinter
- Onderzoek naar de toekomstvisie over landelijke Noord zoals in de plannen van Noordwaarts 2030 geformuleerd: de verbinding stad en platteland.
- Onderzoek of er typisch Amsterdam-Noords voedsel en drinken bestaat

Doelstelling

Museum Amsterdam Noord heeft als uitgangspunt:

De duizendjarige geschiedenis van Amsterdam Noord te verbeelden en kunstenaars uit Noord de gelegenheid te geven hun werk te laten zien of te laten horen. Hierdoor hoopt het museum het culturele klimaat in dit stadsdeel te ondersteunen en te stimuleren.

We geven door middel van deze tentoonstelling het publiek een blik op het rijke erfgoed van Noord. Het thema "voedsel" is een toegankelijk thema waarmee iedereen dagelijks te maken heeft. We proberen buurtbewoners van het museum zoveel mogelijk bij de tentoonstelling te betrekken, enerzijds door een smakelijke doch inhoudelijke tentoonstelling te realiseren anderzijds door tot de verbeelding sprekende activiteiten te organiseren.

Doelgroep

- inwoners van Amsterdam-Noord en daarbuiten.
- Cultureel en culinair geïnteresseerde lekkerbekken.
- Ouders met kinderen en scholen in Amsterdam Noord willen we via activiteiten bereiken

Programmering

- Local food & music night. Lokaal eten en muziek van lokale muzikanten.
- Wandel of fietstochten langs boerderijen en of ambachtelijke voedsel bedrijven
- Voedseljuten: eetbare plantjes in het wild zoeken en bereiden.
- Proeverijen in het museum van lokale voedselproductieondernemingen, eventueel opgeluisterd met muziek van Noord-Amsterdamse muzikanten
- Een plek waar de lokale producent zijn productie proces demonstreert.
- Lezingen over de voedsel historie in het algemeen of over een speciaal thema
- Kinderactiviteiten (i.s.m. Noordjes Kinderkunst) “boter, kaas en eieren”

publiciteit

- Kranten, magazines en radio
- Locale media: AT5, Radio Noord-Holland , Salto, Ilovenoord,
- Voedselmedia, bloggers en voedselplatformen
- Website Museum Amsterdam Noord, Nieuwsbrief (1600 abonnees),
- Website voor de bewoners van Vogelbuurt (nu in oprichtingsfase)
- Sociale media: Facebook.

promotie

- Papieren en elektronische flyers
- Posters
- Promotiefilmpje
- Sociale media, Facebook

Samenwerking met

- Boerderijen Landelijk Noord
- Volkstuinen Amsterdam Noord
- Voedseltuinen
- Schooltuinen
- Diverse ambachtelijke ondernemingen
- Historisch Centrum Amsterdam Noord
- Stadsdeel Amsterdam Noord
- Oudheidskamer Oostzaan
- ROC- Brederodecollege
- Kazerne Z – Noordjes Kinderkunst
- Hot Mamma Hot, Resto Van Harte,

Tentoonstelling Wonen in Noord 18 september 2015 tot 3 januari 2016

Het basisplan

Een tentoonstelling over volkshuisvesting in Amsterdam Noord van de aanloop er naartoe tot aan de huidige situatie. Hierin worden verschillende culturele en sociale thema's belicht, waaronder werk en werkloosheid; (sociale) hygiëne en gezondheid; vormgeving van huis en wijk; en de verandering van de bevolkingssamenstelling door de jaren heen. De tentoonstelling krijgt een informerend, educatief en tevens enthousiasmerend karakter. Het doel is enerzijds het vergroten van de kennis van de

bezoeker over de geschiedenis van de volkshuisvesting van Amsterdam Noord en anderzijds het verhogen van de waardering voor deze volkshuisvesting. Dit draagt mogelijk bij aan de (her)waardering van de bewoners van Amsterdam Noord aan de wijk en aan het woongenot.

Aanleiding

Aanleiding voor deze tentoonstelling vormt het honderdjarige bestaan van de volkshuisvesting in Amsterdam Noord in 2015. Honderd jaar geleden begon de planmatige volkshuisvesting in Noord met de aanleg van de Vogelbuurt als onderkomen van arbeiders die voor de Noordse industrie werkten. Later, na de annexatie door de gemeente Amsterdam van verschillende Waterlandse dorpen in 1921, gebruikte Amsterdam haar nieuwe Noordse stadsdeel voor volkshuisvesting om het woningtekort in Amsterdam op te lossen. Amsterdam Noord maakte zo een verandering door van industriegebied naar woongebied. Deze combinatie van functies – industrie, landbouw en wonen – is nu nog steeds kenmerkend voor het karakter van Amsterdam Noord.

De huizen en aanleg van de Vogelbuurt waren destijds revolutionair. Ze zijn ontworpen door gevestigde architecten en stedenbouwkundigen met het idee dat ook de arbeider recht had op een aangename, groene leefomgeving met degelijk laagbouw. Dit idee kwam voort uit het Engelse 'tuinstadideaal' en was nog nergens anders in Nederland toegepast. Vorig jaar heeft dit gebied, samen met andere woonwijken in Amsterdam Noord, wettelijke erkenning gekregen als beschermd stadsgezicht.

De historische volkshuisvesting van Noord begint nu aandacht en waardering te krijgen van cultuurminnenden en historisch geïnteresseerden, maar is tot op heden nog grotendeels onbekend. Daarbij is het zuidelijke gedeelte van de Vogelbuurt benoemd tot de slechtste wijk van Amsterdam met relatief grote armoede, werkloosheid en criminaliteit of onveiligheid. Kennis en waardering van deze wijk om sociaal- en cultuurhistorische redenen draagt mogelijk bij aan het herwaardering van de buurt en daarbij aan een positiever imago van de wijk en een aangename leefsfeer. Ditzelfde geldt ook voor andere woonwijken in Amsterdam Noord.

Inhoud van de tentoonstelling

In de tentoonstelling wordt een overzicht gegeven van de geschiedenis van de volkshuisvesting van Amsterdam Noord in verschillende wijken; van de aanloop tot heden.

De geschiedenis van de volkshuisvesting wordt globaal aangegeven in de vorm van een lijst met de wijken en hun bouwjaar. Een aantal wijken krijgen een plaats in de tentoonstelling. De keuze voor welke wijk er wordt behandeld is gebaseerd op de aanwezigheid van visueel materiaal, verhalen van Noordelingen en plaats in de geschiedenis van de volkshuisvesting in Noord. Deze wijken worden behandeld aan de hand van drie overkoepelende thema's, namelijk: architectuur van huis en wijk, sociale historie en verandering. Deze thema's geven algemene achtergrond over de volkshuisvesting. Tevens wordt er naast deze drie thema's per wijk één apart thema toegelicht dat kenmerkend is voor de betreffende wijk. Te denken is aan thema's als

werk, sociale hygiëne en gezondheid, en morele zede en opvoeding. De drie overkoepelende thema's zijn gekozen om enerzijds een breder publiek aan te spreken (dat zich voor een enkel thema interesseert) en anderzijds het publiek breder te kunnen informeren, zodat het ook op andere vlakken, die niet meteen de aanleiding voor het bezoek vormden, geïnformeerd wordt.

Thema 1: Vormgeving van huis en wijk

De volkshuisvesting in Amsterdam Noord is in veel gevallen gebouwd door vooraanstaande architecten, was vernieuwend en had een sterk ideologisch karakter. De vormgeving van de woningen en het stedenbouwkundig concept werden gericht op de oorspronkelijke bewoners en de wijze waarop zij het huis en de wijk zouden moeten gebruiken. Het tonen van en informeren over de architectuur van de volkshuisvesting in Amsterdam Noord heeft tot doel de historische context en het historisch belang van deze vormgeving te begrijpen.

Thema 2: Sociale historie

Dit thema gaat in op de maatschappelijke achtergrond. Het legt uit waarom de stad Amsterdam woningen in Noord ging bouwen en voor wie de woningen oorspronkelijk bedoeld waren. Het behandelen van de sociale historie rond de volkshuisvesting in Amsterdam Noord heeft als doel algemene achtergrond hierover te geven en de bezoeker het belang en de aanpak van de volkshuisvesting te tonen.

Thema 3: Verandering door de eeuw heen

Dit thema toont de veranderingen in gebruik en vormgeving van de volkshuisvesting in Amsterdam Noord. Het behandelen van dit thema heeft als voornaamste doel de algemene achtergrond te concretiseren, de geschiedenis tot leven te roepen en de bezoeker actief bij de tentoonstelling te betrekken. Dit kan gebeuren door voorbeelden van verandering in de wijken te tonen, of door te vragen om de eigen woonsituatie of wijk te vergelijken met de oorspronkelijke situatie. De bezoeker wordt tot nadenken gezet met behulp van stellingen over de woonsituatie. Deze voorbeelden zetten aan tot vergelijking en reflectie.

Betrekken van de bewoners Amsterdam Noord bij de tentoonstelling

Bij de totstandkoming van de tentoonstelling wordt het thema *verandering door de eeuw heen* gebruikt om Noorderlingen actief bij de tentoonstelling te betrekken. Dit wordt gedaan door het plaatsen van oproepen voor het insturen van foto's en verhalen en door het vragen van hun mening over hun wijk door middel van interviews. Vragen die gesteld worden aan de bewoners zijn:

- Wat vindt u het leukst/mooist/meest bijzonder aan uw huis?
- Wat is uw oudste foto van uw huis?
- Wat heeft u veranderd aan uw huis, of wat zou u willen veranderen, als dat kon?

Betrekken van plaatselijk kunstenaar bij de tentoonstelling

Museum Amsterdam Noord heeft mede als doel lokale kunst te stimuleren. Daarom nodigt het museum een beeldend kunstenaar uit Amsterdam Noord uit om één of enkele kunstwerken, die passen bij het thema Wonen in Noord, te exposeren in de tentoonstelling.

Activiteiten

Het bereik van de tentoonstelling op het gebied van toegankelijkheid, bezoekersaantallen en impact wordt vergroot door de organisatie van verschillende activiteiten horende bij de tentoonstelling. Bij de tentoonstelling worden de volgende activiteiten georganiseerd:

- Fiets- en wandeltochten door de wijken onder leiding van kundige, enthousiasmerende gidsen.
- Een bewonersweekend waarbij er speciale aandacht gegeven wordt aan Vogeldorp, het historische nooddorp waarin Museum Amsterdam Noord staat. Het museum is gehuisvest in het voormalig badhuis van Vogeldorp, waardoor het gebouw en de directe omgeving een ideale ruimte bieden voor bewoners met vragen over de oorsprong van hun wijk.
- Lezingen over o.a. architectonische en stedenbouwkundige achtergrond en de sociale aspecten.
- Educatieve programma's, bijvoorbeeld voor scholieren
-

Samenwerking

Voor de opzet van de tentoonstelling en de inhoud van verschillende activiteiten is Museum Amsterdam Noord de mogelijkheden aan het verkennen voor samenwerking met verschillende partijen, waaronder:

- Historisch Centrum Amsterdam Noord
- ROC Amsterdam Noord
- Diverse kunstenaars wonende in Amsterdam Noord
- Noordjes Kinderkunst
- Historische verenigingen van Amsterdam Noord
- Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis
- Stadsarchief Amsterdam
- Bureau Monumenten en Archeologie in Amsterdam

Publiciteitsplan

Het publiciteitsplan is gericht op bewoners van Amsterdam Noord en de rest van Amsterdam, op toeristen en op mensen met een speciale interesse in de cultuurhistorische of architectonische geschiedenis.

Marketing middelen

- Oproep in lokale kranten aan bewoners Amsterdam Noord voor verhalen en beeldmateriaal voor de totstandkoming van de tentoonstelling
- E-flyer via de gratis nieuwsbrief van het Museum Amsterdam Noord (1500 abonnees)
- Vermelding op websites over Amsterdam Noord, o.a.: I Love Noord, TOP Amsterdam, Cultuurtafel, Historisch Centrum Amsterdam Noord (HCAN)
- E-flyer historische verenigingen in Amsterdam Noord
- Verspreiding van flyers en posters door Amsterdam
- Social Media

- Persberichten naar een 70-tal media, o.a. kranten, uitagenda's, lokale radio en televisieomroepen.
- Advertenties in lokale kranten.
- Vermelding op websites over (sociale) geschiedenis, o.a. IISG en het Stadsarchief Amsterdam.

Excursies

Jaap Lekkerkerker heeft de coördinatie van het team van vrijwilligers dat excursies organiseert.

Wandelexcursies: Vogeldorp, Vogelbuurt en IJ plein, Nieuwendam, tuindorp en dijkdorp.

Fiets excursies: Waterlandse zeedijk naar het Oosten en naar het Westen. Museum Amsterdam Noord organiseert ongeveer vijftien excursies per jaar, waaraan steeds meer mensen deelnemen, gemiddeld 20 tot 25.

Vrijwilligers

De vrijwilligers van het museum blijven enthousiast vooral wij als nieuw bestuur hun steeds meer betrekken bij het uitwerken en bedenken van ideeën.

Gewoonlijk doen vrijwilligers tweemaal per maand museumdienst als gastheer/vrouw. Ook wordt er geholpen bij het afbreken en opbouwen van de tentoonstellingen of hebben ze bar diens bij speciale evenementen. Ongeveer eens in de 3 maanden wordt een vrijwilligersbijeenkomst gehouden. Het bestuur bespreekt met de vrijwilligers hoe alles loopt en de plannen voor de komende activiteiten en tentoonstellingen.

Vooruitblik 2016

2016 is gestart vanaf 1 februari 2016 met een nieuwe voorzitter en een nieuw bestuurlid : Annelies Oudshoorn.

Het bestuur bestaat thans uit:

Frida Badoux: hoofd tentoonstellingen, voorzitter en interim penningmeester.

AnnekeStavast: secretaris.

Annelies Oudshoorn: bestuurslid.

Jeroen Saenen wordt ingewerkt als zal voornamelijk de PR taak op zich gaan nemen en wordt na wederzijds goedkeuren vanaf 1 mei 2016 bestuurslid.

Naar een nieuwe penningmeester wordt naarstig gezocht.

De volgende tentoonstellingen voor 2016 zijn gestart en gepland:

13 jan tot 13 mei Water in Noord van 1906 tot heden.

15 mei tot 30 mei Kunstproject van Rosanne Versteeg.

10 juni tot 10 aug. Helden uit Noord Voetbalgeschiedenis van Noord.

15 aug tot Geschiedenis van het IJ plein. ADM tot heden.

VOORRUIMTE en conclusie.

Er is sinds enkele maanden een werkgroep gestart die met de ons beschikbare middelen de entree en de voorruimte een meer professioneler aanzien gaan geven. Het bestuur doet er alles aan om het voormalige badhuis dat 7 jaar geleden omgevormd is tot een museum stapsgewijs een steeds beter aanzien te geven, zodat het voor steeds meer mensen zeer de moeite waard is ons meer dan eens te bezoeken. In ons gastenboek staan ettelijke complimenten van de bezoekers wat alleen maar stimulerend werkt om er vol enthousiasme mee door te gaan.

Het bestuur:

Frida Badoux

Anneke Stavast

Annelies Oudshoorn.